

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ในด้านกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ โดยการศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดรูปแบบการประเมิน และทำการตรวจสอบความครอบคลุมเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งขั้นตอนในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ในด้านกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ

1.1 การศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ เอกสารหลักสูตรการศึกษาสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ เอกสารระเบียบการทำศิลปนิพนธ์ และเอกสารประกอบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ของสถาบันที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงสภาพในการดำเนินงาน ตามที่ได้มีการบันทึกไว้เป็นเอกสาร โดยมีวิธีการจัดเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกข้อมูล

1.2 การศึกษาที่คณะเกี่ยวกับการประเมินจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทัศนะจากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการประเมินผลศิลปนิพนธ์ จากสถาบันที่ทำการศึกษา ทั้ง 8 แห่ง จำนวน 28 คน และทัศนะจากนักศึกษาที่ผ่านการสอบศิลปนิพนธ์ตามกระบวนการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ในปีการศึกษา 2535 จำนวน 32 คน ซึ่งมีวิธีจัดเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร มาวิเคราะห์เนื้อหา และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุป ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับ รูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์

2. การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ

2.1 การกำหนดรูปแบบการประเมิน โดยอาศัยกรอบแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการประเมินผล ประกอบกับแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หนังสือ และตำรา เกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษา การประเมินผลภาคปฏิบัติ การประเมินผลทางศิลปะ และกระบวนการออกแบบ นำมาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี

2.2 การนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อศึกษาความครอบคลุม เหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมิน โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม โดยใช้แบบสอบถามลักษณะปลายเปิด

2.3 การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการประเมิน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการประเมิน ให้มีความครอบคลุม เหมาะสม และความเป็นไปได้ เพื่อนำเสนอเป็นรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี จะรายงานสรุปผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ในด้านกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ ของสถาบันที่ทำการศึกษาทั้ง 8 แห่ง พบว่า

1.1 สภาพการประเมินผลด้านกระบวนการประเมิน ตามที่ปฏิบัติกันอยู่มี 4 แบบ คือ แบบที่ 1 คະแนนสะสม ไม่รวมอาจารย์ที่ปรึกษา แบบที่ 2 คະแนนสะสม รวมอาจารย์ที่ปรึกษา แบบที่ 3 คະแนนรวบยอด รวมอาจารย์ที่ปรึกษา และ แบบที่ 4 มติส่วนรวม รวมอาจารย์ที่ปรึกษา

ส่วนด้านเกณฑ์การประเมินมี 5 แบบคือ แบบที่ 1 เกณฑ์แนวลึก เน้นผลงาน แบบที่ 2 เกณฑ์แนวกว้าง เน้นผลงาน แบบที่ 3 เกณฑ์แนวกว้าง ดูภาพรวม แบบที่ 4 ไม่ระบุเกณฑ์ ดูภาพรวม และ แบบที่ 5 เกณฑ์แนวกว้างและแนวลึก ดูภาพรวม

เมื่อพิจารณาทั้งด้านกระบวนการและเกณฑ์ ร่วมกันทั้ง 2 มิติแล้วทำให้ได้รูปแบบการประเมินตามสภาพที่ปรากฏอยู่จริง 7 รูปแบบคือ รูปแบบที่ 1 กระบวนการประเมินเป็นแบบคະแนนสะสม ไม่รวมอาจารย์ที่ปรึกษา เกณฑ์การประเมินเป็นแบบแนวลึก เน้นผลงาน รูปแบบที่ 2 กระบวนการประเมินเป็นแบบคະแนนสะสม ไม่รวมอาจารย์ที่ปรึกษา เกณฑ์การประเมินเป็นแบบแนวกว้าง เน้นผลงาน รูปแบบที่ 3 กระบวนการประเมินเป็นแบบคະแนนสะสม รวมอาจารย์ที่ปรึกษา เกณฑ์การประเมินเป็นแบบแนวลึก เน้นผลงาน รูปแบบที่ 4 กระบวนการประเมินเป็นแบบคະแนนสะสม รวมอาจารย์ที่ปรึกษา เกณฑ์การประเมินเป็นแบบแนวกว้าง ดูภาพรวม รูปแบบที่ 5 กระบวนการประเมินเป็นแบบคະแนนรวบยอด เกณฑ์การประเมินเป็นแบบแนวกว้าง เน้นผลงาน รูปแบบที่ 6

กระบวนการประเมินเป็นแบบคะแนนรวมยอด เกณฑ์การประเมินเป็นแบบไม่ระบุเกณฑ์ ดูภาพรวม
 รูปแบบที่ 7 กระบวนการประเมินเป็นแบบมติส่วนรวม เกณฑ์การประเมินเป็นแบบแนวกว้างและแนวลึก ดูภาพรวม

1.2 ปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ จำแนกตามแต่ละรูปแบบ มีดังนี้

รูปแบบที่ 1 กระบวนการประเมินมีปัญหาเกี่ยวกับ วิธีการให้คะแนนและตัดสินยังไม่เหมาะสม และเกณฑ์การประเมินในแต่ละขั้นตอน กำหนดสิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้านไว้ไม่ชัดเจน

รูปแบบที่ 2 กระบวนการประเมินมีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสิน คือ ไม่ได้นำเอาคะแนนสะสมที่ให้ไว้มาใช้พิจารณาด้วย ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจาก เกณฑ์การประเมินไม่ชัดเจน คือ ไม่ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนของการประเมินในแต่ละขั้นตอนเอาไว้ และสิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้านมีความซ้ำซ้อนกัน

รูปแบบที่ 3 กระบวนการประเมินมีปัญหาเกี่ยวกับ ความลำเอียงของผู้ประเมินที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และเกณฑ์การประเมินมีปัญหาเกี่ยวกับ สิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้านยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ

รูปแบบที่ 4 เกณฑ์การประเมินยังไม่ชัดเจนและครอบคลุมเพียงพอ ทั้งในส่วนของด้านสำคัญที่ต้องพิจารณา และสิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้าน

รูปแบบที่ 5 เกณฑ์การประเมินกำหนดไว้ไม่ชัดเจนและครอบคลุมเพียงพอ ทั้งในส่วนของด้านสำคัญที่ต้องพิจารณา และสิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้าน

รูปแบบที่ 6 เกณฑ์การประเมินไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจน ทำให้ผู้ประเมินขาดแนวทางร่วมกันในการพิจารณา

รูปแบบที่ 7 เกณฑ์การประเมินในส่วนของด้านสำคัญที่ต้องพิจารณา และสิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้านยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ

ตอนที่ 2 รูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี ที่มีโครงสร้างการประเมินดังนี้

1. การประเมินหัวข้อโครงการศิลปนิพนธ์
2. การประเมินกระบวนการทำงาน พิจารณาส่งสำคัญ 3 ส่วนคือ
  - การรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล
  - แบบร่างและการปรับปรุงพัฒนา
  - ลักษณะการทำงาน
3. การประเมินผลผลิต (ผลงาน) พิจารณาส่งสำคัญ 3 ส่วนคือ
  - คุณค่าของผลงาน
  - การนำเสนอ
  - เอกสาร

สำหรับน้ำหนักความสำคัญของคะแนน กำหนดให้สัดส่วนน้ำหนักความสำคัญของคะแนนเน้นที่กระบวนการมากกว่าผลผลิต คือเป็นสัดส่วน 60:40 ดังนี้

กระบวนการ

การรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล 20%

แบบร่าง และการปรับปรุงพัฒนา 30%

ลักษณะการทำงาน 10%

ผลผลิต

คุณค่าของผลงาน 20%

การนำเสนอ 10%

เอกสาร 10%

ส่วนการประเมินหัวข้อโครงการ ไม่มีคะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ในด้าน กระบวนการและเกณฑ์การประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า สถาบันที่ทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้โดยส่วนรวมมีรูปแบบ การประเมินที่แตกต่างกัน บางแห่งแตกต่างกันในด้านกระบวนการประเมิน แต่บางแห่งก็ แตกต่างกันในด้านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้นมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตที่มีรูปแบบการประเมิน ไม่แตกต่างกันกับมหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้งนี้เนื่องจาก มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตยึดระเบียบ การทำศิลปนิพนธ์และรูปแบบการประเมิน ของมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

สำหรับวิธีการวิเคราะห์ สภาพกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน ของแต่ละ สถาบันนั้น ผู้วิจัยทำการประมวลและสรุปในประเด็นหลัก ๆ ที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามีลักษณะ เหมือนกันหรือคล้ายกันไว้ในแบบเดียวกัน ส่วนที่แตกต่างออกไปก็แยกไว้เป็นอีกแบบหนึ่ง และตั้งชื่อของกระบวนการและเกณฑ์การประเมินในแต่ละแบบตามลักษณะที่มีการปฏิบัติ เพื่อ ใ้มองเห็นถึงสภาพการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์โดยรวม ซึ่งสถาบันที่ มีสภาพการประเมินผล แตกต่างไปจากสถาบันอื่น ๆ ค่อนข้างมากคือ สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพราะมีรูปแบบการประเมินที่แตกต่างไปจากสถาบัน อื่น ๆ ทั้งในด้านกระบวนการ และเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ของสถาบันนี้ มีการจัดการเรียนการสอนแยกออกเป็น 2 สาขาชัดเจน คือ สาขาออกแบบสิ่งพิมพ์ และสาขาภาพยนตร์ การประเมินผลจึงมีรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะ ของตนเองอย่างชัดเจน

ส่วนปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ในภาพรวมนั้น ด้านกระบวนการประเมิน ประเด็นที่เป็นปัญหาคือ วิธีการให้คะแนนและตัดสินที่ยังไม่มีความ เหมาะสม และปัญหาความลำเอียงของผู้ประเมิน ด้านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่เป็น

ปัญหา คือ สิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้านยังไม่ชัดเจนและครอบคลุมเพียงพอ การกำหนดน้ำหนักคะแนนยังไม่ชัดเจนเหมาะสม นอกจากนี้ ในบางสถาบันก็มีปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือของบุคลากร กล่าวคือ มีอาจารย์ในสาขาออกแบบนิเทศศิลป์น้อย ไม่เพียงพอที่จะตั้งเป็นคณะกรรมการประเมินผลศิลปนิพนธ์ จึงต้องเชิญกรรมการจากสถาบันอื่นมาช่วย ซึ่งถ้าไม่มีการกำหนดกระบวนการและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนเอาไว้แล้ว ก็อาจเกิดปัญหามาตรฐานในการประเมินของผู้ประเมินแตกต่างกันได้ เพราะกรรมการมาจากคนละแห่งกัน และจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ผ่านการสอบศิลปนิพนธ์แล้ว ส่วนใหญ่มักคิดว่า การประเมินไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน ผู้ประเมินตัดสินโดยใช้ความรู้สึกส่วนตัวเป็นเกณฑ์ ซึ่งปัญหานี้อาจเป็นเพราะไม่ได้มีการชี้แจงข้อตกลงเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลให้นักศึกษาทราบด้วย

2. รูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี

จากผลการวิจัยในเรื่องนี้ ทำให้ได้รูปแบบการประเมินผลที่มีความครอบคลุมเหมาะสม และความเป็นไปได้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านกระบวนการประเมิน

ขั้นตอนการประเมินมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินหัวข้อโครงการศิลปนิพนธ์ 2) ประเมินการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล 3) ประเมินแบบร่าง และการปรับปรุงพัฒนา 4) ประเมินลักษณะการทำงาน 5) ประเมินผลงาน การกำหนดขั้นตอนการประเมินดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับขั้นตอนการทำงานในกระบวนการออกแบบที่ต้องประกอบด้วย 1) การกำหนดปัญหาในการออกแบบ 2) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 3) การค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา 4) การปฏิบัติการทำงานตามแนวทางที่ตัดสินใจเลือก และ 5) การประเมินผลงานออกแบบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ในส่วนของผู้ประเมิน วิธีการให้คะแนนและตัดสิน อภิปรายเพิ่มเติมได้ว่า ในการประเมินผลโดยใช้ผู้ประเมินเป็นทีม ต้องมีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการและเกณฑ์ที่จะใช้ก่อนการประเมิน เพื่อให้ผู้ประเมินทุกคนจะได้ยึดปฏิบัติในแนวทาง

เดียวกัน ซึ่งในการประเมินแต่ละครั้ง ควรมีกรรมการเข้าร่วมประเมินจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของทั้งหมด ส่วนการให้คะแนนและตัดสินในแต่ละขั้นตอน ควรให้เป็นคะแนนสะสม และมีการประกาศผลให้นักศึกษาทราบเป็นช่วง ๆ ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้ปรับปรุงการทำงานของตนให้ดีขึ้น และในการสรุปผลการประเมินเพื่อตัดสินในขั้นสุดท้าย ควรมีการอภิปราย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างคณะกรรมการ และอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย การตัดเกรดควรใช้วิธีอิงเกณฑ์ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ ที่มีความเห็นว่า การตัดเกรดควรใช้วิธีอิงเกณฑ์ที่สามารถยืดหยุ่นได้บ้าง ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลียา กองสุข (2534) ที่พบว่า ครูศิลปะมีความคิดเห็นว่าการประเมินผลและการตัดสินผลการเรียนภาคปฏิบัติ ควรมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและมีความยืดหยุ่นได้ในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และเอนกกุล กริแสง (2522) ก็กล่าวไว้ว่า การตัดสินผลวิชาชีพ ควรใช้วิธีการตัดเกรดโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

สำหรับเรื่องการกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลนั้น แม้จะไม่ได้อยู่ในขอบเขตของกระบวนการประเมินโดยตรง แต่ก็สามารถอภิปรายได้ว่า ในการสนทนากลุ่มมีผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การประเมินผลศิลปนิพนธ์ควรกระทำให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 1 เทอม โดยเริ่มต้นการเสนอหัวข้อโครงการตั้งแต่ช่วงปิดเทอม เพื่อให้ให้นักศึกษามีเวลาในการทำงานเพียงพอ ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการเสนอหัวข้อโครงการควรเสนอ 2-3 หัวข้อ เพื่อให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาในคราวเดียวกันเลย จะได้ไม่ต้องเสียเวลานำเสนอใหม่ ถ้าหัวข้อไม่ผ่านการอนุมัติ ส่วนการกำหนดช่วงห่างของการประเมินในแต่ละขั้นตอนนี้ ต้องพิจารณาให้เหมาะสมสอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานแต่ละขั้น ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในช่วงของการศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินผล มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ควรให้เวลาในการทำงานจริงมากกว่าเวลาในการทำแบบร่าง โดยเฉพาะการทำงานจริงช่วงสุดท้ายและผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นอาจารย์บางท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การประเมินผลงานควร

แบ่งออกเป็น 2 ช่วง แต่การประเมินในช่วงแรกไม่ต้องให้คะแนน โดยประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการทำงานของนักศึกษาเท่านั้น แล้วจึงให้คะแนนผลงานที่สำเร็จแล้ว

ด้านเกณฑ์การประเมิน

ผู้วิจัยกำหนดด้านสำคัญที่ต้องพิจารณา ดังนี้ 1) รายละเอียดของโครงการ 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล 4) แบบร่าง 5) การปรับปรุงพัฒนา 6) ลักษณะการทำงาน 7) คุณค่าของผลงาน 8) การนำเสนอ 9) เอกสาร การกำหนดด้านสำคัญที่ต้องพิจารณาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยยังคงยึดตามหลักการประเมินภาคปฏิบัติ (จรัญ คำยัง, ม.ป.ป.) ซึ่งประกอบด้วยการพิจารณา ด้านความรู้พื้นฐานในการทำงาน ด้านกระบวนการทำงาน ด้านผลงาน และด้านคุณลักษณะในการทำงาน โดยแยกแยะประเด็นการพิจารณาให้ละเอียดขึ้น เพื่อให้การประเมินมีความเที่ยงตรงและครอบคลุม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและคณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ส่วนการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคะแนน ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานมากกว่าผลงาน โดยกำหนดให้สัดส่วนของน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 60:40 ตามแนวทางการประเมินผลการเรียนศิลปะ ในแนวที่เป็นแบบสร้างสรรค์ (creative) ที่การประเมินจะมุ่งเน้นในด้านของความคิดในการสร้างสรรค์มากกว่าฝีมือ (สมพร รอดบุญ, 2530) ซึ่งความคิดสามารถสังเกตได้จากกระบวนการทำงานมากกว่าผลงาน โดยเฉพาะในช่วงของการทำแบบร่างและการปรับปรุงพัฒนา จึงกำหนดให้น้ำหนักคะแนนของการประเมินในด้านนี้มากที่สุด คือ 30% สำหรับด้านการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล กับด้านคุณค่าของผลงาน พิจารณาแล้วเห็นว่ามีค่าสำคัญเท่า ๆ กัน จึงกำหนดน้ำหนักคะแนนรองลงมา คือ 20% ส่วนด้านลักษณะการทำงาน ด้านการนำเสนอ และด้านเอกสาร กำหนดให้มีน้ำหนักคะแนนด้านละ 10% เท่ากัน สิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้าน ในส่วนนี้มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมในหลายรายการ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและคณะอาจารย์ที่ปรึกษา คือ มีรายการประเมินเพิ่มเติมใหม่อีก 18 รายการ ปรับข้อความ 5 รายการ และคงเดิม 12 รายการ รวมเป็นรายการสิ่งที่พิจารณาในแต่ละด้านทั้งหมด 35 รายการ โดยแบ่งเป็น

การประเมินหัวข้อโครงการ 5 รายการ การประเมินกระบวนการทำงาน 18 รายการ
และการประเมินผลงาน 12 รายการ

ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ รูปแบบการประเมินผลศิลปินพันธ์ สาขาออกแบบ
นิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี ที่ครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน ซึ่ง
สถาบันที่มีการประเมินผลศิลปินพันธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์สามารถนำไปใช้ร่วมกันได้ โดย
มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการประเมินผลที่นำเสนอในครั้งนี้ มีความครอบคลุม เหมาะสม และความ
เป็นไปได้ เนื่องจากได้ผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบที่
นำเสนอในครั้งนี้ก็ยังมีได้นำไปทดลองใช้จริง จึงอาจจะยังมีจุดอ่อนบางประการที่ต้องแก้ไข
จึงสมควรจะได้มีการนำรูปแบบการประเมินผลนี้ไปทดลองใช้จริง เพื่อจะได้ทำการปรับปรุง
ให้มีความครอบคลุม เหมาะสม และความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลศิลปินพันธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์
เพื่อความสะดวกในการนำเกณฑ์ไปใช้
3. สถาบันที่ยังไม่มีความพร้อมในด้านบุคลากร อาจจะต้องปรับกระบวนการประเมิน
โดย ลดจำนวนผู้ประเมินลงตามความจำเป็น ซึ่งจำนวนผู้ประเมินอย่างน้อยที่สุด ไม่ควรต่ำ
กว่า 3 คน ในทุกขั้นตอน เพื่อความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรใช้ผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นพื้นฐานในการทำวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาเกณฑ์
การประเมินผลศิลปินพันธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี โดยมีการสร้างเครื่องมือ

สำหรับใช้ในการประเมินผลงานออกแบบนิเทศศิลป์ แต่ละประเภท ตลอดจนการนำเกณฑ์ไปทดลองใช้ เพื่อเป็นการต่อยอดของงานวิจัยในครั้งนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. วิธีการจัดเก็บข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ นับว่าเป็นวิธีการที่น่าสนใจและมีประโยชน์มากวิธีหนึ่ง เพราะเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง (two-ways communication) กับผู้เชี่ยวชาญพร้อมกันทีเดียวหลาย ๆ ท่าน การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในแวบเดียว และเป็นการประหยัดเวลาในการจัดเก็บข้อมูล แต่ข้อจำกัดของการจัดสนทนากลุ่มก็มีมากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อจำกัดในเรื่องของเวลา การนัดหมายผู้เชี่ยวชาญ และความพร้อมของผู้ดำเนินการสนทนาหรือตัวผู้วิจัยเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการจัดสนทนากลุ่ม ดังนั้น ผู้ที่จะนำเทคนิควิธีการนี้ไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรศึกษาและทำความเข้าใจถึงรายละเอียดต่าง ๆ ในการดำเนินงานและเตรียมตัวไว้ให้พร้อม

3. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับสาขาออกแบบนิเทศศิลป์อีกในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร การเรียนการสอน หรือการประเมินผลในรายวิชาอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย